ISSN 2181-9556

Doi Journal 10.26739/2181-9556

ИЖТИМОИЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

9 ЖИЛД, 4/1 СОН

ЖУРНАЛ СОЦИАЛЬНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ

ТОМ 9, НОМЕР 4/1

JOURNAL OF SOCIAL STUDIES

VOLUME 9, ISSUE 4/1

ТОШКЕНТ-2026

ИЖТИМОИЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

ЖУРНАЛ СОЦИАЛЬНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ | JOURNAL OF SOCIAL STUDIES

№4/1 (2026) DOI http://dx.doi.org/10.26739/2181-9556-2026-4/1

Бош муҳаррир:
Главный редактор:
Chief Editor:
Сеитов Азамат Пулатович
доктор социологических наук
(Doctor of sociology, DSc)

Бош муҳаррир ўринбосари:
Заместитель главного редактора:
Deputy Chief Editor:
Сабирова Умида Фархадовна
доктор социологических наук
(Doctor of sociology, DSc)

ТАҲРИРИЙ МАСЛАҲАТ КЕНГАШИ | РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ | EDITORIAL BOARD:

22.00.01-Социология назарияси, методологияси ва тарихи. Социологик тадқиқотлар усуллари.
Теория, методология и история социологии. Методы социологических исследований.
Theory, methodology and history of sociology. Methods of sociological research.

Бекмурадов Мансур Бобомурадович
доктор социологических наук, профессор (Узбекистан)
Каланов Комил Куллахматович
кандидат социологических наук, профессор (Узбекистан)
Убайдуллаева Раиса Турсуновна
доктор социологических наук, доцент (Узбекистан)
Негматова Шахзода Шухратовна
доктор философских наук, профессор (Узбекистан)
Шайылдаева Асель Кокоевна
кандидат социологических наук (Кыргызстан)

Исмаилов Алишер Агзамович
доктор экономических наук, (Узбекистан)
Щепилова Галина Германовна
доктор философских наук, профессор (Россия)
Рожанский Михаил Яковлевич
кандидат философских наук (Россия)
Маматов Нормурат
доктор философских наук, профессор (Узбекистан)
Бурнашев Рустам Ренатович
кандидат философских наук, профессор (Казахстан)

22.00.02-Ижтимоий тузилиш, ижтимоий институтлар ва турмуш тарзи
Социальные структуры, социальные институты и образ жизни
Social structures, social institutions and way of life

Умаров Абсалом Адилович
доктор социологических наук, профессор (Узбекистан)
Холбеков Абдуғани Жуманазарович
доктор социологических наук, профессор (Узбекистан)
Шайхисламов Рафаэль Бадретдинович
доктор социологических наук, профессор (Россия)
Акулич Мария Михайловна
доктор социологических наук, профессор (Россия)

Антонио Алонсо Марсос
доктор политических наук, профессор (Испания)
Фадеева Любовь Александровна
доктор социологических наук, профессор (Россия)
Виктор Агаджаньян
доктор философии по социологическим наукам,
профессор (США)
Абдулазизов Абдулвохид Хабибуллевич
кандидат социологических наук, доцент (Узбекистан)

22.00.03-Ижтимоий онг ва ижтимоий жараёнлар социологияси.
Социология социального сознания и социального процесса.
Sociology of social consciousness and social process

Аликариев Нуритдин Сапаркариевич
доктор экономических наук, профессор (Узбекистан)
Матибаев Тасполат Балтабаевич
доктор социологических наук, профессор (Узбекистан)
Николов Стефан
доктор философии по социологическим наукам, (Болгария)

Мирзахмедов Абдирашид Мамасидикович
доктор философских наук, профессор (Узбекистан)
Ли Ци
доктор исторических наук, профессор (Китай)
Сухомлинова Марина Валерьяновна
доктор социологических наук, профессор (Россия)

www.tadqiqot.uz решает задачи, предусмотренные Стратегией Узбекистана 2030, направленные на развитие науки за счет внедрения достижений научных исследований ученых и служащих их признанию в международном научном сообществе. Так, каждой статье, опубликованной в журнале, присваивается номер DOI (Crossref). Журналы включены в международные индексные базы данных. Входит в список журналов ВАК Узбекистана.

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ | РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ | EDITORIAL TEAM:

22.00.01-Социология назарияси, методологияси ва тарихи. Социологик тадқиқотлар усуллари.
Теория, методология и история социологии. Методы социологических исследований.
Theory, methodology and history of sociology. Methods of sociological research.

Пармонов Фарход Ярашевич
доктор социологических наук, доцент (Узбекистан)
Жусубалиев Абдикайым Рысбаевич
кандидат социологических наук, доцент (Кыргызстан)
Алимухамедова Нодира Ядгаровна
доктор философии по философским наукам (Узбекистан)

Камалова Хатира Сабыровна
кандидат социологических наук, доцент (Узбекистан)
Тагиева Гулсум Гафуровна
доктор философии по социологическим наукам (Узбекистан)
Ахмедова Феруза Медетовна
доктор философии по социологическим наукам (PhD)
(Узбекистан)

22.00.02-Ижтимоий тузилиш, ижтимоий институтлар ва турмуш тарзи
Социальные структуры, социальные институты и образ жизни
Social structures, social institutions and way of life

Аликариева Аълохон Нуриддиновна
доктор социологических наук, доцент (Узбекистан)
Заитов Элёр Холмаматович
доктор философии по социологическим наукам,
доцент (Узбекистан)
Уразалиева Гулшода Бекпўлатовна
кандидат социологических наук, доцент (Узбекистан)

Мирзахмедов Хуршид Абдирашидович
доктор философии по социологическим наукам,
доцент (Узбекистан)
Қаюмов Қахрамон Нозимжонович
доктор философии по социологическим наукам (Узбекистан)
Махкамов Қодиржон Одилжонович
доктор философии по социологическим наукам,
доцент (Узбекистан)

22.00.03-Ижтимоий онг ва ижтимоий жараёнлар социологияси.
Социология социального сознания и социального процесса.
Sociology of social consciousness and social process

Сеитова Зухрахон Пиржановна
доктор социологических наук, доцент (Узбекистан)
Доспанова Дилара Уракбаевна
кандидат филологических наук, доцент (Узбекистан)
Рахимбаева Дилбархон Абдулхамитовна
кандидат философских наук, доцент (Узбекистан)

Каримов Бобир Шаропович
доктор социологических наук, доцент (Узбекистан)
Якубов Ильдар Харрасович
кандидат политических наук, доцент (Узбекистан)
Абдухалилов Абдулло Абдухамитович
доктор философии по социологическим наукам,
доцент (Узбекистан)

Page Maker | Верстка | Саҳифаловчи: Хуршид Мирзахмедов

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: http://www.tadqiqot.uz/; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC the city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: http://www.tadqiqot.uz/; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

МАҚОЛАДА КЕЛТИРИЛГАН ДАЛИЛЛАРНИНГ ТЎҒРИЛИГИ УЧУН МУАЛЛИФ МАСЪУЛДИР | АВТОР НЕСЕТ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА ДОСТОВЕРНОСТЬ ФАКТОВ ИЗЛОЖЕННЫХ В СТАТЬЕ

МУНДАРИЖА | СОДЕРЖАНИЕ | CONTENT

1. Farfiev Baxrom
FUQAROLIK JAMIYATI, MAHALLA VA OILA INSTITUTLARINING DERADIKALIZATSIYA JARAYONINI AMALGA OSHIRISHDAGI O‘RNI……...5

2. Karimov Bobir
YANGI ÖZBEKISTON ŞAROITIDA YOŞLAR IJTIMOIY KAPITALINI RIVOJLANTIRIŞNING SOTSIOLOGIK XUSUSIYATLARI……16

3. Yunusov Kamaldin
YANGILANAYOTGAN O‘ZBEKISTONDA IJTIMOIY TADQIQOTLAR SOTSIOLOGGRAFIYASINING O‘ZIGA XOS JIHATLARI…….24

4. Сабирова Умида, Нигматуллина Алина, Румянцева Екатерина
НЕЭТИЧНОЕ ПОВЕДЕНИЕ ПСИХОЛОГОВ КАК СОЦИАЛЬНАЯ ПРОБЛЕМА…….31

5. Якубов Ильдар
СОЦИАЛЬНОЕ ИЗМЕРЕНИЕ РЕГИОНАЛЬНОЙ ИНТЕГРАЦИИ: КАК СОТРУДНИЧЕСТВО ВЛИЯЕТ НА КАЧЕСТВО ЖИЗНИ НАСЕЛЕНИЯ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ…….40

6. Ixtiyarov Farxod
RAQAMLI JAMIYATDA INKLYUZIV TARAQQIYOTNING SOTSIOLOGIK DISKURSI…..48

7. Musurmanov Nodirbek
INSON KAPITALI VA IJTIMOIY RIVOJLANIŞ UYĞUNLIGI……56

8. Alimuxamedova Nodira
GLOBAL RAQAMLAŞUV DAVRIDA IJTIMOIY ONG RIVOJLANIŞINING XUSUSIYATLARI……65

9. Nematova Dilfuzaxon
JAMIYAT VA INSONLAR HAYOTIDA IJTIMOIY TARMOQLARNING AHAMIYATI……..71

10. Qosimov Vohid
DAVLAT XIZMATIDA HALOLLIK VA ADOLATNI TA’MINLAŞGA DOIR ŞARQ VA ĞARB MUTAFAKKIRLARI TA’LIMOTLARINING NAZARIY TAHLILI…….78

11. Husenov Sirojiddin
IJTIMOIY TADBIRKORLIKNING “HAR BIR OILA TADBIRKOR” HARAKATI BILAN UYĞUNLIGI……..88

12. Ixtiyarov Farxod
RAQAMLI JAMIYATDA IJTIMOIY BARQARORLIK VA KAFOLATLI XAVFSIZLIKNI TA’MINLAŞ IMKONIYATLARI…….93

ISSN: 2181-9556
www.tadqiqot.uz
ИЖТИМОИЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ
ЖУРНАЛ СОЦИАЛЬНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ | JOURNAL OF SOCIAL STUDIES

Ixtiyarov Farxod,
UzMU mustaqil tadqiqotçisi,
sotsiologiya fanlari böyiça
falsafa doktori (PhD), dotsent
e-mail: farxod.ixtiyarov.77@gmail.com

RAQAMLI JAMIYATDA INKLYUZIV TARAQQIYOTNING SOTSIOLOGIK DISKURSI

http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.24133781

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada raqamli jamiyat şaroitida inklyuziv taraqqiyotning sotsiologik xususiyatlari, uning ijtimoiy-iqtisodiy, madaniy va institutsional omillari ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilingan. Raqamli transformatsiya jarayonlarining jamiyat ijtimoiy tuzilmasi, ijtimoiy stratifikatsiya, inson kapitali, ijtimoiy munosabatlar va fuqarolarning turmuş tarziga ta'siri oçib berilgan. Şuningdek, raqamli tengsizlikning infratuzilmaviy, kompetensiyaviy va natijaviy darajalari, aholining turli ijtimoiy qatlamlari uçun raqamli imkoniyatlardan teng foydalaniş muammolari tadqiq etilgan. Maqolada raqamli inklyuziyani ta'minlaşda ta'lim, mehnat bozori, gender tengligi, ijtimoiy himoya, raqamli madaniyat va mediasavodxonlikning ahamiyati asoslangan. Yangi Özbekiston şaroitida davlat, xususiy sektor va fuqarolik jamiyati institutlari hamkorligini rivojlantiriş, raqamli infratuzilmani takomillaştiriş, inson kapitalini yuksaltiriş hamda ijtimoiy adolat tamoyillarini qaror toptiriş inklyuziv raqamli taraqqiyotning muhim şartlari sifatida körsatilgan. Raqamli transformatsiyani inson manfaatlariga yönaltiriş orqali jamiyatda teng imkoniyatlar, ijtimoiy barqarorlik va farovonlikni ta'minlaş böyiça ilmiy xulosalar şakllantirilgan.

Kalit sözlar: raqamli jamiyat, inklyuziv taraqqiyot, sotsiologik diskurs, raqamli transformatsiya, raqamli tengsizlik, ijtimoiy stratifikatsiya, inson kapitali, raqamli inklyuziya, ijtimoiy adolat, raqamli savodxonlik, mediasavodxonlik, ijtimoiy mobillik, ijtimoiy kapital, elektron hukumat, raqamli iqtisodiyot.

Ихтияров Фарход,
соискатель УзМУ,
доктор философии (PhD) по социологии
e-mail: farxod.ixtiyarov.77@gmail.com

СОЦИОЛОГИЧЕСКИЙ ДИСКУРС ИНКЛЮЗИВНОГО РАЗВИТИЯ В ЦИФРОВОМ ОБЩЕСТВЕ

АННОТАЦИЯ

В статье анализируются социологические особенности инклюзивного развития в условиях цифрового общества, а также его социально-экономические, культурные и институциональные факторы. Раскрывается влияние процессов цифровой трансформации на социальную структуру общества, социальную стратификацию, человеческий капитал, общественные отношения и образ жизни населения. Особое внимание уделяется проблемам

цифрового неравенства на инфраструктурном, компетентностном и результативном уровнях, а также обеспечению равного доступа различных социальных групп к цифровым возможностям. Обосновывается значение образования, рынка труда, гендерного равенства, социальной защиты, цифровой культуры и медиаграмотности в обеспечении цифровой инклюзии. В контексте Нового Узбекистана рассматриваются развитие сотрудничества государства, частного сектора и институтов гражданского общества, совершенствование цифровой инфраструктуры, развитие человеческого капитала и утверждение принципов социальной справедливости как важнейшие условия инклюзивного цифрового развития. Сформулированы научные выводы о необходимости ориентации цифровой трансформации на интересы человека для обеспечения равных возможностей, социальной стабильности и благополучия общества.

Ключевые слова: цифровое общество, инклюзивное развитие, социологический дискурс, цифровая трансформация, цифровое неравенство, социальная стратификация, человеческий капитал, цифровая инклюзия, социальная справедливость, цифровая грамотность, медиаграмотность, социальная мобильность, социальный капитал, электронное правительство, цифровая экономика.

Ikhtiyarov Farhod,
National University of Uzbekistan (NUUz),
doctor of Philosophy (PhD) in Sociology
e-mail: farxod.ixtiyarov.77@gmail.com

THE SOCIOLOGICAL DISCOURSE OF INCLUSIVE DEVELOPMENT IN A DIGITAL SOCIETY

ABSTRACT

This article examines the sociological çaracteristics of inclusive development in the context of digital society, focusing on its socio-economic, cultural, and institutional determinants. It explores the impact of digital transformation on social structures, social stratification, human capital, social relations, and people's lifestyles. Particular attention is paid to digital inequality at the infrastructural, competency, and outcome levels, as well as the çallenges of ensuring equal access to digital opportunities for different social groups. The article substantiates the importance of education, the labour market, gender equality, social protection, digital culture, and media literacy in promoting digital inclusion. In the context of New Uzbekistan, it examines cooperation between the state, the private sector, and civil society institutions, the improvement of digital infrastructure, human capital development, and the promotion of social justice as essential conditions for inclusive digital development. The article concludes that digital transformation şould be oriented towards human interests in order to ensure equal opportunities, social stability, and societal well-being.

Keywords: digital society, inclusive development, sociological discourse, digital transformation, digital inequality, social stratification, human capital, digital inclusion, social justice, digital literacy, media literacy, social mobility, social capital, e-government, digital economy.

KIRIŞ

Raqamli jamiyat tuşunçasi ijtimoiy taraqqiyotning yangi bosqiçini anglatadi, unda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oşiriş, balki inson kapitalini rivojlantiriş, ijtimoiy tenglikni ta’minlaş va fuqarolarning hayot sifatini yaxşilaşning asosiy omiliga aylanadi [1]. Inklyuziv taraqqiyot esa mazkur jarayonda barça aholi qatlamlarining iştirokini ta’minlaş, raqamli imkoniyatlardan foydalanişda tenglikni şakllantiriş va ijtimoiy çetlaşuvni bartaraf etişni nazarda tutadi. Sotsiologik nuqtai nazardan, raqamli jamiyatda inklyuzivlik masalasi faqat texnologiyalarga kiriş imkoniyati bilan çeklanmaydi, balki bilim, könikma, madaniy kapital va institutsional muhit bilan çambarças bog‘liq. Raqamli infratuzilmaning rivojlanişi jamiyatdagi ijtimoiy stratifikatsiyaga yangi mazmun bag‘işlaydi.

Ilgari iqtisodiy resurslar asosiy ajratuvçi omil bölgan bölsa, bugungi kunda raqamli kompetensiyalar, internetga kiriş imkoniyati va axborotdan foydalaniş qobiliyati muhim ahamiyat kasb etmoqda. Bu jarayon “raqamli tengsizlik” tuşunçasi orqali ifodalanadi. Birinçi darajali raqamli tengsizlik infratuzilmaga kiriş bilan bog‘liq bölsa, ikkinçi darajasi – foydalaniş könikmalari, uçinçi darajasi esa raqamli resurslardan samarali natija oliş imkoniyati bilan bog‘liq [2]. Yangi Özbekiston şaroitida bu uç darajani bartaraf etiş inklyuziv taraqqiyotning asosiy vazifalaridan biri hisoblanadi.

Qişloq va şahar aholisi örtasidagi farqlar bu borada alohida ahamiyatga ega. Statistik ma’lumotlarga köra, şahar hududlarida internet qamrovi yuqori bölgani holda, ayrim çekka qişloqlarda bu körsatkiç ança past. Bu holat ta’lim, tibbiyot va davlat xizmatlaridan foydalanişda nomutanosibliklarni keltirib çiqaradi [3]. Elektron hukumat tizimlari joriy etilgan şaroitda, agar aholida raqamli savodxonlik yetarli bölmasa, mazkur xizmatlardan foydalaniş imkoniyati çeklanadi. Şu bois raqamli jamiyatda inklyuziv taraqqiyotni ta’minlaş faqat texnik infratuzilmani rivojlantiriş bilan çeklanmaydi, balki aholining raqamli madaniyatini oşirişni ham talab qiladi.

Inklyuziv raqamli taraqqiyotning muhim jihatlaridan biri ta’lim tizimi bilan bog‘liq. Zamonaviy ta’lim raqamli könikmalarni şakllantirişga yönaltirilgan bölişi lozim. Masofaviy ta’lim platformalari, onlayn kurslar va raqamli resurslar orqali bilim oliş imkoniyati kengaymoqda. Biroq bu imkoniyatlardan barça foydalana oladimi, degan savol dolzarbligiça qolmoqda. Kam ta’minlangan oilalar, nogironligi bölgan şaxslar va katta yoşli aholi qatlamlari raqamli ta’lim imkoniyatlaridan töliq foydalana olmasligi mumkin. Bu holat ijtimoiy adolat masalasini kun tartibiga olib çiqadi.

METODOLOGIYA

Sotsiologik tadqiqotlar şuni körsatadiki, raqamli texnologiyalarni qabul qiliş darajasi jamiyatdagi madaniy va ijtimoiy omillarga ham bog‘liq. An’anaviy qadriyatlarga ega jamiyatlarda yangi texnologiyalarga nisbatan ehtiyotkorlik yuqori bölişi mumkin. Bu esa raqamli transformatsiya jarayonlarini sekinlaştiradi. Yangi Özbekistonda amalga oşirilayotgan islohotlar doirasida aholini raqamli texnologiyalarga moslaştiriş, ularning işonçini oşiriş va raqamli xizmatlarning afzalliklarini tuşuntiriş muhim vazifa sifatida qaralmoqda.

Raqamli jamiyatda mehnat bozori ham transformatsiyaga uçramoqda. Avtomatlaştiriş va sun’iy intellekt texnologiyalarining joriy etilişi ayrim kasblarning yöqolişiga, yangilarining paydo bölişiga olib kelmoqda. Bu jarayonda mehnat resurslarini qayta tayyorlaş va malakasini oşiriş muhim ahamiyat kasb etadi. Agar bu jarayon inklyuziv tarzda taşkil etilmasa, ayrim aholi qatlamlari işsizlik xavfiga duç kelişi mumkin. Şuning uçun raqamli iqtisodiyotga ötiş jarayonida ijtimoiy himoya mexanizmlarini takomillaştiriş zarur.

Ayollar va yoşlarning raqamli iqtisodiyotdagi iştiroki ham inklyuziv taraqqiyotning muhim körsatkiçi hisoblanadi [4]. Gender tengligi nuqtai nazaridan qaralganda, ayrim holatlarda ayollar raqamli texnologiyalardan foydalanişda çeklangan imkoniyatlarga ega bölişi mumkin. Bu holatni bartaraf etiş uçun maxsus dasturlar, ta’lim loyihalari va motivatsion mexanizmlar joriy etilişi talab etiladi. Yoşlar esa aksinça, raqamli texnologiyalarni tez özlaştiruvçi qatlam sifatida jamiyatda innovatsion özgarişlarning drayveri hisoblanadi.

ASOSIY QISM

Raqamli jamiyatda inklyuziv taraqqiyot masalasi davlat siyosatining ustuvor yönalişlaridan biriga aylanmoqda. Elektron hukumat, raqamli iqtisodiyot va axborot jamiyatini rivojlantirişga qaratilgan dasturlar aholining barça qatlamlarini qamrab olişi lozim. Bu jarayonda davlat, xususiy sektor va fuqarolik jamiyati institutlari örtasidagi hamkorlik muhim ahamiyatga ega. Inklyuziv raqamli muhitni şakllantirişda nodavlat taşkilotlar, ta’lim muassasalari va xalqaro taşkilotlar ham faol iştirok etişi zarur.

Raqamli jamiyatda inklyuziv taraqqiyotni ta’minlaş masalasi faqat milliy doirada emas, balki global ijtimoiy jarayonlar bilan ham uzviy bog‘liq holda namoyon böladi. Axborot texnologiyalarining çegara bilmas xususiyati tufayli jamiyatlar örtasidagi farqlar yanada yaqqollaşişi mumkin. Rivojlangan davlatlarda raqamli xizmatlar yuqori darajada şakllangan bölsa, rivojlanayotgan mamlakatlarda bu jarayon nisbatan sekin keçmoqda. Bu esa global raqamli tengsizlik muammosini yuzaga keltirmoqda. Yangi Özbekiston şaroitida mazkur global tendensiyalarni inobatga olgan holda milliy raqamli strategiyalarni işlab çiqiş muhim ahamiyatga ega. Raqamli

inklyuzivlikning institutsional asoslari ham alohida tahlilni talab qiladi. Qonunçilik bazasi, davlat dasturlari va strategik rejalar aholining barça qatlamlarini qamrab olişga qaratilgan bölişi lozim. Elektron hukumat tizimlarini joriy etiş jarayonida fuqarolarning huquqiy madaniyati va raqamli huquqlari ham hisobga olinişi kerak. Şaxsiy ma'lumotlarni himoya qiliş, kiberxavfsizlik va axborot erkinligi masalalari raqamli jamiyatning barqaror rivojlanişida muhim örin tutadi. Agar mazkur sohalarda muvozanat ta'minlanmasa, jamiyatda işonç inqirozi yuzaga kelişi mumkin.

Sotsiologik nuqtai nazardan qaralganda, raqamli jamiyatda işonç fenomeni alohida ahamiyat kasb etadi. Fuqarolar raqamli xizmatlardan foydalanişi uçun ularning xavfsizligiga işonişi lozim. Agar onlayn tölovlar, elektron hujjatlar yoki davlat xizmatlariga nisbatan işonç past bölsa, hatto eng zamonaviy texnologiyalar ham kutilgan samarani bermaydi. Şuning uçun raqamli transformatsiya jarayonida aholi örtasida işonçni mustahkamlaş, oçiqlik va şaffoflikni ta'minlaş muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Raqamli madaniyat tuşunçasi ham inklyuziv taraqqiyotning ajralmas qismi hisoblanadi. Bu tuşunça faqat texnik könikmalarni emas, balki axborotdan tög'ri foydalaniş, onlayn muloqot etikasi, mediasavodxonlik va tanqidiy fikrlaş qobiliyatlarini ham öz içiga oladi. Zamonaviy axborot makonida feyk xabarlar, manipulyatsiya va dezinformatsiya xavfi yuqori bölgani sababli, aholining mediasavodxonligini oşiriş ijtimoiy barqarorlikni ta'minlaşda muhim omil hisoblanadi. Bu jarayonda ta'lim muassasalari, ommaviy axborot vositalari va davlat organlari örtasidagi hamkorlik hal qiluvçi ahamiyatga ega.

Raqamli jamiyatda inklyuziv taraqqiyotning yana bir muhim jihati imkoniyati çeklangan şaxslar uçun qulay muhit yaratişdir. Axborot texnologiyalari ular uçun yangi imkoniyatlar eşigini oçadi: masofaviy iş, onlayn ta'lim va raqamli xizmatlar orqali jamiyat hayotida faol iştirok etiş imkoniyati paydo böladi. Biroq buning uçun veb-saytlar va mobil ilovalarda universal dizayn prinsiplariga rioya qiliş, maxsus dasturiy ta'minotlardan foydalaniş talab etiladi [5]. Agar bu jihat e'tibordan çetda qolsa, raqamli jamiyatda yangi turdagi ijtimoiy çetlaşuv yuzaga kelişi mumkin. Iqtisodiy nuqtai nazardan qaralganda, raqamli inklyuzivlik kiçik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirişda ham muhim omil hisoblanadi. Elektron tijorat platformalari, onlayn marketing va raqamli moliyaviy xizmatlar orqali kiçik biznes sub'ektlari yangi bozorlarga çiqiş imkoniyatiga ega böladi [6]. Bu esa iqtisodiy faollikni oşiriş, yangi iş örinlarini yaratiş va aholi daromadlarini köpaytirişga xizmat qiladi. Yangi Özbekistonda bu yönalişda amalga oşirilayotgan islohotlar tadbirkorlik muhitini yaxşilaşga qaratilgan bölib, raqamli texnologiyalarni joriy etiş orqali iqtisodiy inklyuzivlikni ta'minlaşga xizmat qilmoqda.

Hududlar kesimida qaralganda, raqamli taraqqiyotning noteng taqsimlanişi ijtimoiy muammolarni keltirib çiqarişi mumkin. Ayrim hududlarda infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmagani, investitsiyalarning kamligi va kadrlar salohiyatining pastligi raqamli transformatsiya jarayonini sekinlaştiradi. Bu esa hududlararo iqtisodiy va ijtimoiy farqlarni yanada çuqurlaştiradi. Şuning uçun davlat siyosatida hududiy tenglikni ta'minlaş, çekka hududlarda raqamli infratuzilmani rivojlantiriş va mahalliy kadrlarni tayyorlaşga alohida e'tibor qaratiş lozim. Raqamli jamiyatda ijtimoiy kapital tuşunçasi ham yangi mazmun kasb etadi [7]. Onlayn platformalar orqali odamlar örtasidagi aloqalar kengaymoqda, jamoaviy faollik va fuqarolik iştirokining yangi şakllari paydo bölmoqda. Bu jarayon fuqarolik jamiyatining rivojlanişiga ijobiy ta'sir körsatişi mumkin. Biroq virtual muhitdagi aloqalarning yuzakiligi, ijtimoiy izolyatsiya va psixologik muammolar xavfi ham mavjud. Şuning uçun raqamli jamiyatda inson omilini markazda saqlaş, real ijtimoiy munosabatlarni mustahkamlaş muhim ahamiyatga ega. Raqamli transformatsiya jarayonida davlat boşqaruvi tizimi ham özgarmoqda. Oçiq ma'lumotlar, raqamli platformalar va interaktiv xizmatlar orqali fuqarolarning davlat boşqaruvidagi iştiroki oşmoqda. Bu esa demokratiyaning yangi şakllarini şakllantirişga olib keladi. Elektron iştirok, onlayn petitsiyalar va raqamli muhokamalar orqali fuqarolar öz fikrlarini erkin bayon qiliş imkoniyatiga ega böladi. Bu jarayon ijtimoiy adolatni ta'minlaş va qaror qabul qilişda şaffoflikni oşirişga xizmat qiladi.

Raqamli jamiyatda inklyuziv taraqqiyotning sotsiologik diskursi yanada çuqurlaşganda, ijtimoiy identifikatsiya va şaxsning özini anglaş jarayonlari ham transformatsiyaga uçrayotganini kuzatiş mumkin. Internet va ijtimoiy tarmoqlar orqali insonlar özlarining ijtimoiy rollari, qaraşlari va madaniy identifikatsiyasini qayta şakllantirmoqda. Bu holat ayniqsa yoşlar örtasida yaqqol namoyon

bölib, global madaniyat ta’sirida milliy va an’anaviy qadriyatlar bilan özaro ta’sir jarayoni kuçaymoqda. Natijada gibrid madaniy modellar şakllanmoqda, bu esa jamiyatdagi ijtimoiy birlik va barqarorlikka ham ijobiy, ham salbiy ta’sir körsatişi mumkin. Raqamli muhitda ijtimoiy tarmoqlarning roli ortib borişi jamoaviy fikr şakllanişining yangi mexanizmlarini yuzaga keltirmoqda. Ilgari ommaviy axborot vositalari orqali şakllangan jamoatçilik fikri endilikda detsentralizatsiyalaşgan holatga kelmoqda. Har bir fuqaro axborot yaratuvçi va tarqatuvçi sifatida iştirok etişi mumkin. Bu holat demokratiyaning rivojlanişiga xizmat qilsa-da, axborot sifatining pasayişi, feyk xabarlar tarqalişi va manipulyatsiya xavfini ham oşiradi. Sotsiologik jihatdan bu jarayon “axborot anomiyasi” deb baholanişi mumkin, ya’ni axborot muhitida tartib va işonçning izdan çiqişi holati.

Inklyuziv raqamli taraqqiyot nuqtai nazaridan qaralganda, ijtimoiy tarmoqlar imkoniyat va xavflarni bir vaqtning özida öz içiga oladi. Çeklangan imkoniyatlarga ega insonlar, nogironligi bölgan şaxslar yoki çekka hududlarda yaşovçi aholi uçun onlayn platformalar ijtimoiy integratsiya vositasiga aylanişi mumkin. Ular virtual muhit orqali ta’lim oliş, iş topiş va ijtimoiy munosabatlarni yölga qöyiş imkoniyatiga ega böladi. Biroq şu bilan birga, internetga kiriş imkoniyati çeklangan yoki raqamli könikmalari past bölgan aholi qatlamlari yanada çetda qolib ketişi xavfi mavjud. Raqamli iqtisodiyot şaroitida mehnat munosabatlarining özgarişi ijtimoiy stratifikatsiyaga yangi ta’sir körsatmoqda. Frilans, masofaviy iş va platforma iqtisodiyoti kabi yangi mehnat şakllari paydo bölmoqda. Bu holat bir tomondan mehnat bozorida erkinlik va moslaşuvçanlikni oşirsa, ikkinçi tomondan ijtimoiy himoyaning kamayişi, iş barqarorligining yöqolişi kabi muammolarni keltirib çiqaradi. Sotsiologik tahlil şuni körsatadiki, raqamli iqtisodiyotda yuqori malakali mutaxassislar yuqori daromadga ega bölayotgan bölsa, past malakali işçilar raqobatda qiyinçilikka duç kelmoqda. Bu esa ijtimoiy tengsizlikning yangi şakllarini yuzaga keltirmoqda.

Raqamli jamiyatda inklyuziv taraqqiyotni ta’minlaşda ta’limning roli yanada ortib bormoqda. Hayot davomida ta’lim oliş konsepsiyasi (lifelong learning) muhim ahamiyat kasb etmoqda [8]. Çunki texnologiyalar tez özgarmoqda va inson doimiy ravişda yangi könikmalarni özlaştirişi talab etiladi. Yangi Özbekistonda bu yönalişda amalga oşirilayotgan islohotlar doirasida onlayn ta’lim platformalari, raqamli kutubxonalar va innovatsion ta’lim dasturlari joriy etilmoqda. Biroq bu jarayonda ta’lim sifati, mazmuni va uning barça uçun oçiqligi masalalari doimiy nazoratni talab qiladi. Raqamli jamiyatda sog‘liqni saqlaş tizimi ham transformatsiyaga uçramoqda. Telemeditsina, elektron tibbiy kartalar va onlayn konsultatsiyalar orqali tibbiy xizmatlardan foydalaniş imkoniyati kengaymoqda. Bu ayniqsa çekka hududlarda yaşovçi aholi uçun muhim ahamiyatga ega. Biroq raqamli tibbiyot xizmatlaridan foydalaniş uçun ham ma’lum darajada raqamli savodxonlik talab etiladi. Şuning uçun sog‘liqni saqlaş sohasida raqamli inklyuzivlikni ta’minlaş, aholini bu xizmatlardan foydalanişga örgatiş muhim vazifalardan biri hisoblanadi.

Ekologik nuqtai nazardan ham raqamli jamiyat yangi imkoniyatlarni taqdim etadi. Aqlli şaharlar (smart city), raqamli monitoring tizimlari va resurslarni samarali boşqariş orqali ekologik barqarorlikni ta’minlaş mumkin. Biroq raqamli texnologiyalarning özi ham energiya sarfi, elektron çiqindilar va resurslardan foydalaniş bilan bog‘liq muammolarni keltirib çiqaradi. Şuning uçun raqamli taraqqiyot va ekologik barqarorlik örtasida muvozanatni ta’minlaş muhim ahamiyatga ega. Raqamli jamiyatda ijtimoiy adolat masalasi yangi mazmun kasb etadi. Adolat faqat resurslarni taqsimlaş bilan emas, balki imkoniyatlarga teng kirişni ta’minlaş bilan bog‘liq bölib qolmoqda. Raqamli texnologiyalardan foydalaniş imkoniyati çeklangan aholi qatlamlari ijtimoiy jihatdan ortda qolib ketişi mumkin. Şuning uçun davlat siyosatida “heç kim ortda qolmasin” tamoyili ustuvor bölişi lozim. Şu nuqtai nazardan qaralganda, raqamli jamiyatda inklyuziv taraqqiyotni ta’minlaş kompleks yondaşuvni talab qiladi. Bu jarayonda texnik, iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy omillar özaro bog‘liq holda körib çiqilişi lozim. Faqat infratuzilmani rivojlantiriş yoki texnologiyalarni joriy etiş bilan çeklanib qoliş yetarli emas. Inson kapitali, ijtimoiy institutlar va madaniy muhitni ham rivojlantiriş zarur.

Raqamli jamiyatda inklyuziv taraqqiyotning çuqur sotsiologik tahlilida ijtimoiy institutlarning transformatsiyasi alohida ahamiyat kasb etadi. Oila, ta’lim, davlat va bozor kabi an’anaviy institutlar raqamli muhit ta’sirida yangi funksiya va şakllarga ega bölmoqda. Oila institutida bolalarning

tarbiyasi va ijtimoiylaşuv jarayonida internet va raqamli qurilmalarning roli keskin ortmoqda. Bu holat tarbiya usullarini qayta körib çiqişni talab etadi. Agar raqamli muhitdan foydalaniş nazoratsiz qolsa, bolalar axborot xavfsizligi, internetga qaramlik va psixologik bosim kabi muammolarga duç kelişi mumkin. Ta'lim institutida esa raqamli transformatsiya an'anaviy öqitiş modellarini qayta körib çiqişga olib kelmoqda. Auditoriya asosidagi ta'lim örniga gibrid va onlayn ta'lim şakllari keng tarqalmoqda. Bu holat bilim oliş imkoniyatlarini kengaytirsa-da, ta'limdagi ijtimoiy tengsizlikni ham oşirişi mumkin. Yuqori sifatli internet va zamonaviy qurilmalarga ega bölgan talabalar bilim olişda ustunlikka ega böladi.

Davlat boşqaruvi institutida raqamli texnologiyalarning joriy etilişi boşqaruv samaradorligini oşiriş bilan birga, ijtimoiy munosabatlarning yangi şakllarini yuzaga keltirmoqda. Elektron hukumat, raqamli platformalar va ma'lumotlarga asoslangan qaror qabul qiliş tizimlari orqali davlat va fuqarolar örtasidagi masofa qisqarmoqda [9]. Bu jarayon fuqarolarning davlat boşqaruvidagi iştirokini oşirişga xizmat qilmoqda. Biroq bu yerda ham inklyuzivlik masalasi dolzarb: agar ayrim aholi qatlamlari raqamli xizmatlardan foydalana olmasa, ularning ovozi eşitilmasligi mumkin. Raqamli jamiyatda bozor munosabatlari ham yangi bosqiçga çiqmoqda. Platforma iqtisodiyoti, elektron tijorat va fintex xizmatlari iqtisodiy faollikni yangi darajaga olib çiqmoqda. Biroq bu jarayonda katta texnologiya kompaniyalarining rolining ortişi, bozorda monopoliyaga moyillik va raqobatning çeklanişi kabi muammolar yuzaga kelişi mumkin. Sotsiologik nuqtai nazardan, bu holat iqtisodiy hokimiyatning konsentratsiyasiga olib kelib, ijtimoiy tengsizlikni kuçaytirişi mumkin.

Raqamli jamiyatda inklyuziv taraqqiyotni ta'minlaşda ijtimoiy siyosatning roli beqiyosdir. Davlat tomonidan amalga oşirilayotgan ijtimoiy dasturlar raqamli muhitga moslaştirilişi lozim. Ijtimoiy yordamlarni raqamli platformalar orqali taqdim etiş, aholining ehtiyojlarini aniqlaşda ma'lumotlar tahlilidan foydalaniş samaradorlikni oşiradi. Biroq bu jarayonda şaxsiy ma'lumotlarni himoya qiliş va maxfiylikni ta'minlaş masalalariga alohida e'tibor qaratiş zarur [10]. Raqamli jamiyatda madaniy transformatsiya jarayonlari ham inklyuziv taraqqiyot bilan çambarças bog'liq. Milliy madaniyat va an'analar raqamli muhitda yangi şaklda namoyon bölmoqda. Onlayn platformalar orqali madaniy merosni saqlaş va targ'ib qiliş imkoniyatlari kengaymoqda. Biroq globallaşuv ta'sirida milliy identifikatsiyaning susayişi xavfi ham mavjud. Şuning uçun raqamli madaniyatni rivojlantirişda milliy qadriyatlarni saqlaş va ularni zamonaviy formatlarda taqdim etiş muhim ahamiyatga ega.

Raqamli jamiyatda axborot xavfsizligi masalasi ham inklyuziv taraqqiyotning muhim elementi hisoblanadi. Kiberjinoyatçilik, ma'lumotlarning noqonuniy tarqalişi va onlayn firibgarlik holatlari jamiyatda işonçni susaytirişi mumkin. Bu holat ayniqsa raqamli savodxonligi past bölgan aholi qatlamlariga salbiy ta'sir körsatadi. Şuning uçun axborot xavfsizligini ta'minlaş, aholini kiberxavflardan himoya qiliş va ularni bu borada xabardor qiliş muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Raqamli jamiyatda ijtimoiy mobillik tuşunçasi ham yangi mazmun kasb etadi. Ilgari ta'lim va kasb orqali amalga oşirilgan ijtimoiy kötariliş endilikda raqamli könikmalar orqali ham ta'minlanmoqda. Onlayn platformalar, startap ekotizimlari va innovatsion loyihalar orqali insonlar öz salohiyatini namoyon qiliş imkoniyatiga ega bölmoqda. Biroq bu imkoniyatlardan foydalaniş uçun ham ma'lum resurslar va könikmalar talab etiladi. Agar bu resurslar barça uçun teng taqsimlanmasa, ijtimoiy mobillik imkoniyatlari çeklanişi mumkin.

Raqamli jamiyatda inklyuziv taraqqiyotni ta'minlaşning strategik yönalişlari orasida inson kapitaliga investitsiya kiritiş alohida örin tutadi. Ta'lim, sog'liqni saqlaş va ijtimoiy himoya sohalariga sarmoya kiritiş orqali jamiyatning barça qatlamlari uçun teng imkoniyatlar yaratiş mumkin [11]. Bu esa uzoq muddatli barqaror taraqqiyotni ta'minlaydi.

Raqamli jamiyatda inklyuziv taraqqiyotni çuqur anglaşda ijtimoiy vaqt va makon tuşunçalarining transformatsiyasiga ham e'tibor qaratiş zarur. Axborot texnologiyalari inson faoliyatini an'anaviy geografik çegaralardan çiqarib, virtual makonga köçirmoqda. Natijada "virtual ijtimoiylik" fenomeni şakllanmoqda [12]. Bu holatda inson bir vaqtning özida bir neçta ijtimoiy makonlarda iştirok etişi mumkin: mahalliy jamoa, milliy muhit va global raqamli platforma. Bu esa ijtimoiy aloqalarning köp qirraliligini kuçaytiradi, biroq ayni paytda şaxsning identifikatsiyasida murakkabliklarni ham keltirib çiqaradi. Raqamli muhitda vaqt tuşunçasi ham özgarmoqda.

Axborotning tez tarqalişi, real vaqt rejimida muloqot qiliş imkoniyati va doimiy onlayn böliş holati insonning hayot tarziga ta’sir körsatmoqda. Bu holat mehnat va dam oliş örtasidagi çegaralarning yöqolişiga, iş yuklamasining oşişiga va psixologik bosimning kuçayişiga olib kelişi mumkin. Sotsiologik nuqtai nazardan bu jarayon “vaqtning siqilişi” fenomeni sifatida talqin etiladi [13]. Inklyuziv taraqqiyot nuqtai nazaridan esa bu holat barça aholi qatlamlari uçun bir xil ta’sir körsatmasligi, ayniqsa raqamli muhitga moslaşişda qiynalayotgan guruhlar uçun qöşimça stress manbai bölişi mumkin.

Raqamli jamiyatda ijtimoiy institutlarning transformatsiyasi, madaniy özgarişlar va psixologik omillar ham inklyuziv taraqqiyotning ajralmas qismi hisoblanadi. Onlayn muhitda ijtimoiy munosabatlar, identifikatsiya va kommunikatsiya şakllari özgarmoqda. Bu jarayon ijobiy imkoniyatlar bilan bir qatorda, yangi xavf-xatarlarni ham keltirib çiqaradi [14]. Şuning uçun raqamli madaniyatni şakllantiriş, mediasavodxonlikni oşiriş va axborot xavfsizligini ta’minlaş muhim vazifalardan biri hisoblanadi.

XULOSA

Inklyuziv raqamli taraqqiyotni ta’minlaşda davlat, xususiy sektor va fuqarolik jamiyati örtasidagi hamkorlik muhim örin tutadi. Kompleks yondaşuv, innovatsion yeçimlar va ilmiy asoslangan siyosatlar orqali raqamli jamiyatda barça uçun teng imkoniyatlar yaratiş mumkin. Bu esa öz navbatida ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlaş, iqtisodiy ösişni ta’minlaş va jamiyat farovonligini oşirişga xizmat qiladi. Şu tariqa, raqamli jamiyatda inklyuziv taraqqiyot faqat texnologik taraqqiyot emas, balki inson manfaatlariga yönaltirilgan, ijtimoiy adolat va tenglik tamoyillariga asoslangan kompleks ijtimoiy jarayondir. Uşbu jarayonni samarali amalga oşiriş Yangi Özbekistonning barqaror va raqobatbardoş taraqqiyotini ta’minlaşda hal qiluvçi ahamiyat kasb etadi.

Yangi Özbekistonda raqamli jamiyat imkoniyatlarini kengaytirişning strategik yönalişlari, eng avvalo, inson qadrini ulug‘laş va ijtimoiy manfaatlar ustuvorligiga asoslanadi. Tadqiqot natijalari şuni körsatadiki, raqamli transformatsiya faqat texnik jarayon emas, balki jamiyatning ijtimoiy-madaniy qiyofasini özgartiruvçi strategik kuçdir. Milliy konseptual model doirasida amalga oşirilayotgan islohotlar davlat boşqaruvini fuqarolarga yaqinlaştiriş va ijtimoiy munosabatlardagi byurokratik tösiqlarni raqamli yeçimlar orqali bartaraf etişga xizmat qilmoqda.

Raqamli jamiyatda ijtimoiy barqarorlikni ta’minlaş strategiyasi axborot xavfsizligi va şaxsiy ma’lumotlar daxlsizligini himoya qilişning yangi mexanizmlarini talab etadi. Global kibertahdidlar şaroitida milliy axborot makonining daxlsizligini saqlaş nafaqat davlat, balki har bir fuqaroning raqamli madaniyati va mediasavodxonligiga bog‘liqligi isbotlandi. Strategik istiqbolda jamiyatda "raqamli immunitet"ni şakllantiriş ijtimoiy nizolarning oldini oliş va kafolatli xavfsizlikni ta’minlaşning eng samarali yöli sifatida baholanadi.

Inklyuziv taraqqiyotning sotsiologik diskursi şuni anglatadiki, raqamli imkoniyatlar jamiyatning barça qatlamlari, ayniqsa, çekka hududlar aholisi va ijtimoiy himoyaga muhtoj guruhlar uçun teng bölişi şart. “Raqamli uziliş”ni bartaraf etişga qaratilgan strategik çora-tadbirlar ijtimoiy tengsizlikni kamaytiriş va ijtimoiy liftlar faoliyatini jadallaştirişga yordam beradi. Bu jarayon inson kapitalining barça a’zolari uçun ta’lim, sog‘liqni saqlaş va davlat xizmatlaridan foydalanişda adolatli muhit yaratadi.

Yangi Özbekistonda raqamli jamiyatni rivojlantirişning strategik yönalişlari inson kapitalini drayver sifatida harakatga keltiruvçi yaxlit ekotizimni şakllantirişga qaratilgan. Raqamli texnologiyalar va ijtimoiy institutlarning özaro integratsiyasi jamiyatning intellektual salohiyatini oşiriş va barqaror ijtimoiy transformatsiyani ta’minlaşning boş kafolatidir. Mazkur strategik yondaşuvlarning amaliyotga izçil tatbiq etilişi Özbekistonning raqamli dunyoda öziga xos milliy qiyofaga ega, kuçli va farovon jamiyat sifatida şakllanişini ta’minlaydi.

Adabiyotlar / Литература / References:

1. Kastels M. Informatsionnaya epoxa: ekonomika, obщestvo i kultura. – M.: GU VŞE, 2000. – 608 s.

2. Van Deyk Ya. Çuqurlaşayotgan raqamli tafovut: axborot jamiyatidagi tengsizlik. – London: SAGE Publications, 2005. – 240 b.
3. Sen A. Taraqqiyot erkinlik sifatida. – Nyu-York: Alfred A. Knopf, 1999. – 366 b.
4. Iqtisodiy hamkorlik va taraqqiyot taşkiloti. Raqamli kelajak uçun könikmalar: IHTTning könikmalar strategiyasi. – Parij: OECD Publişing, 2019.
5. Birlaşgan Millatlar Taşkiloti. Nogironlar huquqlari tög‘risidagi konvensiya. – Nyu-York: BMT, 2006.
6. Jahon banki. Jahon taraqqiyoti tög‘risidagi hisobot: raqamli dividendlar. – Vaşington: Jahon banki, 2016.
7. Patnem R. Yolg‘iz bouling: Amerika jamoalarining tanazzuli va tiklanişi. – Nyu-York: Simon & Sçuster, 2000. – 544 b.
8. YuNESKO. Global ta’lim monitoringi hisoboti: texnologiyalar va ta’lim. – Parij: YuNESKO, 2023.
9. Özbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktyabrdagi «Raqamli Özbekiston – 2030» strategiyasini tasdiqlaş va uni samarali amalga oşiriş çora-tadbirlari tög‘risidagi PF-6079-son Farmoni. https://lex.uz.
10. Özbekiston Respublikasining 2019-yil 2-iyuldagi «Şaxsga doir ma’lumotlar tög‘risida»gi ÖRQ-547-son Qonuni. ÖRQ-547-son Qonuni. – URL: https://lex.uz.
11. Birlaşgan Millatlar Taşkiloti. UN E-Government Survey 2024: Accelerating Digital Transformation for Sustainable Development. – New York: United Nations, 2024.
12. Burde P. The Forms of Capital // Handbook of Theory and Researç for the Sociology of Education / Ed. J. Riçardson. – New York: Greenwood Press, 1986. – P. 241–258.
13. Patnem R. Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community. – New York: Simon & Sçuster, 2000. – 544 p.
14. Xelsper E. The Digital Disconnect: The Social Causes and Consequences of Digital Inequalities. – London: SAGE Publications, 2021.

ISSN 2181-9556

Doi Journal 10.26739/2181-9556

ИЖТИМОИЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

ЖУРНАЛ СОЦИАЛЬНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ

JOURNAL OF SOCIAL STUDIES

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: http://www.tadqiqot.uz/; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: http://www.tadqiqot.uz/; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000